

Skema til afrapportering af ViD-projekter Videncenter for Dyrevelfærd 2024-2027

1. Projekttitle:

Benchmark for dyrevelfærd hos grise, malkekvæg og slagtekyllinger – opdatering for 2024 samt kortlægning af, hvordan dyrevelfærdsinitiativer kombineres med andre bæredygtighedsinitiativer

2. Projektstart og afslutning:

1/1 2025 – 28/2 2026

3. Projektleder og projektdeltagere (titel, navn, adresse, tlf., e-mail):

Professor Peter Sandøe (projektleder), Københavns Universitet, Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), Rolighedsvej 23, 1958 Frb. C, og Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab (IVH), Grønnegårdsvej 8, 1870 Frb. C, 21497292, pes@sund.ku.dk

Lektor Tove Christensen, IFRO, 35331069, tove@ifro.ku.dk

Seniorrådgiver Henning Otte Hansen, IFRO, 35333432, hoh@ifro.ku.dk

Professor Søren Saxmose Nielsen, IVH, 35333096, saxmose@sund.ku.dk

Professor Björn Forkman, IVH, 35333581, bjf@sund.ku.dk

4. Baggrund for projektet (Kort beskrivelse af, hvorfor dette projekt blev i gang sat):

Siden 2018 har en gruppe forskere ved KU udviklet, anvendt og gradvist raffineret en metode til estimering af niveauet af dyrevelfærd på nationalt niveau. Metoden er udviklet og anvendt for henholdsvis grise og slagtekyl-linger (siden 2018) og malkekvæg (siden 2021), hvilket er de tre vigtigste dyrearter i dansk husdyrproduktion. Metoden gør det muligt at sammenligne, hvilket niveau af velfærd der tilbydes af forskellige velfærdsinitiativer samt den samlede effekt af forskellige velfærdsinitiativer i form af henholdsvis lovgivning og markedsdrevet dyrevelfærd. Samtidig gør metoden det muligt at måle dyrevelfærdsniveauet i relation til både den nationale produktion og det nationale forbrug. Metoden er løbende anvendt på fem europæiske lande, som foruden Danmark er Nederlandene, Sverige, Tyskland og UK. Disse er lande, som vi normalt sammenligner os med – i forhold til både lovgivning og udbredelsen af markedsdrevet dyrevelfærd. Dermed bliver det muligt at sætte indsatsen for at fremme god dyrevelfærd i Danmark i perspektiv i forhold til, hvad der foregår i sammenlignelige europæiske lande.

Der foreligger nu videnskabelige publikationer for alle tre dyrearter (Sandøe et al., 2020, 2022, 2023; Sandøe & Christensen, 2024). I 2022 blev der oprettet en hjemmeside, hvor resultaterne fra Benchmark-projektet løbende er blevet gjort tilgængelige. Hjemmesiden findes i en dansk- og en engelsksproget udgave, som nu begge er opdateret med tal fra 2024. Kombineret med en aktiv formidlingsindsats fra projektets deltagere har dette muliggjort, at projektets resultater, foreløbigt omfattende Benchmarkværdier frem til og med 2024, er blevet spredt både til de relevante erhverv og myndigheder og til den brede offentlighed. Fx er det med Benchmark metoden muligt at følge med i, hvordan forbrugerne prioriterer dyrevelfærden, når økonomien kommer under pres, som det er sket efter Covid-19 krisen og den russiske krig mod Ukraine.

Vi har således i en årrække fulgt udviklingen i dyrevelfærdsinitiativer i fem lande både i forhold til markedsandele og i forhold til den samlede dyrevelfærdsscore på nationalt niveau, hvor dyrevelfærd for de enkelte velfærdsinitiativer målt ved Benchmarkmetoden vægtes med markedsandele. For flere af initiativerne har vi set, at dyrevelfærd knyttes sammen med andre parametre som eksempelvis bedre smagskvalitet (Antoniusgrisen i Danmark), fravær af fx kunstige bekæmpelsesmidler i foderet (økologi)

eller krav til anvendelse af fornybare energiressourcer (KDV grisen i Nederlandene). Da vi hidtil har haft fokus udelukkende på dyrevelfærd, er disse ekstra tiltag, som i flere tilfælde er karakteristika, der formidles som bæredygtighedsforbedrende, ikke blevet inddraget i vores analyse. Det vil vi som noget nyt gøre i dette projekt af to grunde.

Det vil vi for det første, fordi dyrevelfærd i stigende grad forsøges inddraget i bæredygtighedsanalyser som en dimension i social bæredygtighed (Keeling 2005; Broom 2019), hvorfor vi mener, det er vigtigt at have en kortlægning af eksisterende initiativer, hvor dyrevelfærd tilbydes (og markedsføres) sammen med andre bæredygtighedsinitiativer.

For det andet kan det øgede fokus på bæredygtighed generelt og klimaændringer i særdeleshed tænkes at føre til et større udbud af animalske produkter, der tilbyder forbedringer på flere bæredygtighedsparametre samtidig – som følge af både forbrugerønsker, brancheinitiativer og strengere lovgivninger. Flere studier tyder dog på, at forbrugerne vægter dyrevelfærd højere end klima- og miljøpåvirkninger, når de køber animalske produkter (Denver et al. 2023). Inspireret af henholdsvis Olsen et al. (2023) og Denver et al. (2023) er det tanken at foretage en udvidet kortlægning af dyrevelfærdsmærkernes eventuelle fokus på andre bæredygtighedsparametre. Vi mener, at det eksisterende Benchmark-projekt danner et godt udgangspunkt for en mere systematisk kortlægning af bæredygtighedsinitiativer i husdyrproduktionen. På sigt vil det måske være muligt at udvikle kortlægningen yderligere, så det bliver endnu nemmere at sammenligne sammenhængen mellem niveauet af dyrevelfærd og niveauet i forhold til andre bæredygtighedsdimensioner.

Referencer

Broom, DM. (2019). Animal welfare complementing or conflicting with other sustainability issues. *Applied Animal Behaviour Science* 219.

<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2019.06.010>.

Denver, S., Christensen, T., Lund, TB., Olsen, JV. & Sandøe, P. (2023). Willingness-to-pay for reduced carbon footprint and other sustainability concerns relating to pork production – A comparison of consumers in China, Denmark, Germany and the UK. *Livestock Science* 276, 105337.

<https://doi.org/10.1016/j.livsci.2023.105337>

Keeling, L. (2005). Healthy and Happy: Animal Welfare as an Integral Part of Sustainable Agriculture. *AMBIO: A J. of the Human Environment*, 34(4):316-319. <https://doi.org/10.1579/0044-7447-34.4.316>

Olsen, J.V., Andersen, H.M., Kristensen, T., Schlægelberger, S.V., Udesen, F., Christensen, T. & Sandøe, P. (2023). Multidimensional sustainability assessment of pig production systems at herd level – The case of Denmark. *Livestock Science* 270, 105208.

<https://doi.org/10.1016/j.livsci.2023.105208>

Sandøe, P. & Christensen, T. (2024). How much do people care about pig welfare, and how much will they pay for it? I *Advances in pig welfare, 2nd edition*. Elsevier, Ch. 22, pp. 497-515. <https://doi.org/10.1016/B978-0-323-85676-8.00006-7>

Sandøe, P., Hansen, H. O., Bokkers, E. A. M., Enemark, P. S., Forkman, B., Haskell, M. J., Hedman, F. L., Houe, H., Mandel, R., Nielsen, S. S., De Olde, E. M., Palmer, C., Vogeler, C. S., & Christensen, T. (2023). Dairy cattle welfare – the relative effect of legislation, industry standards and labelled niche production in five European countries. *Animal*, 17(12), 101009.

<https://doi.org/10.1016/j.animal.2023.101009>

Sandøe, P., Hansen, H. O., Forkman, B., van Horne, P., Houe, H., de Jong, I. C., Kjær, J. B., Nielsen, S. S., Palmer, C., Rhode, H. L. H., & Christensen, T. (2022). Market driven initiatives can improve broiler welfare – a comparison across five European countries based on the Benchmark method. *Poultry Science*, 101(5), 101806. <https://doi.org/10.1016/j.psj.2022.101806>

Sandøe, P., Hansen, H. O., Rhode, H. L. H., Houe, H., Palmer, C., Forkman, B., & Christensen, T. (2020). Benchmarking Farm Animal Welfare—A Novel Tool for Cross-Country Comparison Applied to Pig Production and Pork Consumption. *Animals*, 10(6), 955. <https://doi.org/10.3390/ani10060955>

5. Beskrivelse af projektets formål og hypoteser samt materialer og metoder:

Projektet har to formål: 1) at indsamle data vedrørende dyrevelfærdsinitiativer og deres andele i produktion og forbrug i fem lande i 2024 for fortsat at kunne følge udviklingen i dyrevelfærdsinitiativer og deres betydning for dyrevelfærden; 2) at kortlægge i hvilken udstrækning dyrevelfærdsinitiativer kombineres med andre bæredygtighedsinitiativer.

I første halvdel af 2025 blev der udviklet en model for præsentation af data på en måde, så der ikke alene ses på forskellene i dyrevelfærd landene imellem, men også på sammenhæng med andre bæredygtighedsparametre.

I anden halvdel af 2025 blev der indsamlet opdaterede beskrivelser af velfærdsinitiativer, beskrivelser af de valgte andre bæredygtighedsinitiativer,

opdaterede markedsandele, som rækker frem til ultimo 2024 for gris, kyllingekød og malkekvæg.

6. Oversigt over projektets samlede resultater:

I forhold til formål 1) er både den dansksprogede og engelsksprogede hjemmeside nu opdateret med dyrevelfærdsbenchmarksværdier for 2024 samt med figurer, der viser udviklingen i de fem lande over tid. Resultater for både metodegennemgang og Benchmarkresultater for gris, kylling og malkekvæg ligger på dyreetik.dk på dansk under linket [Benchmark for dyrevelfærd – Københavns Universitet](#), og på engelsk under linket [Benchmark for animal welfare](#).

For grise blev antallet af velfærdsdimensioner, der indgik i Benchmark, udvidet i det tidligere projekt (gennemført i 2024). Modellen er i indeværende projektperiode blevet udvidet til også at håndtere denne udvidelse bagudrettet, således at Benchmarkværdier fra 2018 – 2024 alle vurderes i den udvidede model og er således igen sammenlignelige bagudrettet.

I Danmark opnåede man i perioden fra 2018 til 2021 mere end en fordobling af produktionen af velfærdsgrise, både målt i absolutte tal, i andelen af slagtede grise og i andelen af producerede grise. Bemærk at betegnelsen velfærdsgris her anvendes om grise fra alle typer af griseproduktion, der stiller ekstra krav til velfærd ift. dansk lovgivning. Antallet af producerede grise er meget større end antallet af slagtede grise, da en stor og stigende andel af de producerede grise bliver eksporteret som levende smågrise (typisk med en vægt på omkring 30 kg), der så bliver opfedet og slagtet i andre lande. I 2023 var der lige mange eksportererede smågrise, som der var grise opfedet og slagtet i Danmark. I 2024 blev cirka 14 millioner grise opfedet og slagtet i Danmark, mens cirka 16 millioner blev eksporteret som smågrise.

På trods af en kraftig stigning i produktionen af velfærdsgrise i starten af perioden fra 2018-2021, udgjorde og udgør andelen af velfærdsgrise en meget lille del af den samlede produktion (2,7% af grise produceret i Danmark og 1,3% hvis også eksportererede smågrise inddrages i udregning af andelen af velfærdsgrise i 2024). Dette hænger bl.a. sammen med, at hovedparten af de producerede grise er standardgrise, der bliver eksporteret, mens hovedparten af velfærds-skødet bliver forbrugt på det danske

marked. Derfor er andelen af velfærdsfødt forbrugt på det danske marked op til ti gange højere end andelen af den totale danske griseproduktion (hvoraf ca. 90% går til eksport).

Ser man på forbruget af velfærdsgrisekød i Danmark, var der i perioden fra 2018 til 2021 estimeret en stigning fra 11% til 15%. Fra 2021 og frem er der dog tale om en nedgang, således, at andelen af forbrug af velfærdsgrisekød i 2024 var nede på et lavere niveau (10%) end i 2018 (11%). Denne udvikling hænger sandsynligvis sammen med inflation og høje fødevarerpriser i forlængelse af Covid-krisen og krigen i Ukraine. Selv om danskernes økonomi er forbedret i den sidste del af perioden (2023 og 2024), synes en krisebevidsthed at have bidt sig fast.

Denne udvikling afspejles også, når man måler velfærden med Benchmark-metoden. Sammenlignes Benchmark for gris i Danmark med Benchmark i andre lande, bemærkes særligt to ting:

1. Der er forskel landene imellem i forhold til, hvor god velfærd grisene tilbydes. Ses på dyrevelfærd i den nationale produktion, er Danmark estimeret til at ligge midt i feltet sammen med Nederlandene og UK, mens Tyskland ligger lavere, og Sverige ligger i toppen.
2. Forbrugernes valg af produkter udjævner forskelle relateret til den nationale produktion, fx baseret på høje nationale lovgivningskrav. Dette ses mest tydeligt for Sverige og UK, hvor høje lovgivningskrav (i Sveriges tilfælde) eller høje standarder i praksis (for UK's vedkommende) delvist bliver opvejet af en stor import af grisekød fra lande med lavere dyrevelfærdsniveau.

For **kyllinger** kunne der fra 2021 til 2023 ses en stigning i produktion af velfærdskyllinger (som defineres som alle produktioner med velfærd udover den konventionelle produktion) i Danmark fra 22% af produktionen i 2021 til 37% i 2023. Denne blev efterfulgt af et fald igen i 2024 til 31% af produktionen. Langt hovedparten af danske velfærdskyllinger er produceret med forbedrede indendørs forhold.

Der sendes en del kyllinger til slagting i hovedsagelig Tyskland, men også Nederlandene (ifølge erhvervet). Eksempelvis blev 13 mio. kyllinger slagtet udenfor Danmark i 2023 og 14,5 mio. kyllinger i 2024 (heraf cirka 200.000 økologiske kyllinger og resten konventionelle). Hvis de udenlandsslagtede kyllinger medregnes i produktionsandelen, så vil andelen af velfærdskyllinger produceret falde fra 31% til 27% af produktionen i 2024. Ser vi på

forbruget, ser billedet nogenlunde ud som for produktionen. Bemærk at produktion af kyllinger med et eller flere velfærdsmærker næsten udelukkende er til hjemmemarkedet.

Der er forskel landene imellem i forhold til, hvor gode muligheder for velfærd kyllingerne tilbydes. Danmark er estimeret til at ligge midt i feltet både i forhold den nationale produktion og det nationale forbrug af kyllingekød – en smule højere end Tyskland og UK, men lavere end Sverige og Nederlandene. De estimerede Benchmarkværdier for både produktion og forbrug tyder på en meget lille udvikling fra 2018 til 2024. Undtagelsen til dette billede finder man i Nederlandene. Dette skyldes især, at det i Nederlandene lykkedes for supermarkederne, med opbakning/pres fra dyreværnsorganisationerne, at blive enige om, at alt ferskt kyllingekød, der sælges, er fra langsommere voksende kyllingeracer med forbedret dyrevelfærd.

For **malkekvæg** bemærkes, at dyrevelfærdsmærket Bedre Dyrevelfærd i 2020 blev udvidet til også at omfatte mejeriprodukter. Benchmark-projektet har fulgt denne udvikling fra begyndelsen og foreløbig frem til 2024. Andelen af produktion af mælk og mejeriprodukter i Danmark fra produktionssystemer med velfærd, der ligger ud over lovgivningen, har ligget ret stabilt med en lille stigning i 2023, efterfulgt af et fald i 2024 i velfærds-mælk på godt 7 procentpoint fra 25,5% i 2023 til 17,9% i 2024. Det skyldes et fald i både hjerte 1 og hjerte 2 mælk (faktisk blev der stort set ikke produceret hjerte 2 mælk i 2024), samt et fald på 8% i mængden af økologisk mælk. I 2024 bestod produktionen af velfærds-mælk af 11,2% økologi samt yderligere knap 7%, som blev produceret med krav om sommergræsning

Der er stor forskel landene imellem i forhold til, hvilke krav der stilles til velfærden for malkekvæg. Det er estimeret, at Danmark ligger i den høje ende sammen med Sverige, UK ligger næsten lige så højt, mens Nederlandene og Tyskland ligger i bunden, tæt på EU baseline.

Når Nederlandene og Tyskland ligger i bunden, skyldes det to forhold: For det første er der ikke national lovgivning, som stiller krav, der går ret meget videre end EU baseline. For det andet har der indtil videre været en relativt lille produktion af økologisk mælk omfattende henholdsvis 3% af den producerede mælk i Nederlandene og 4% i Tyskland. Det er dog væsentligt at nævne, at yderligere 59% af mælken i Nederlandene og 31% af mælken i Tyskland er produceret under andre dyrevelfærdsmærker, som bl.a. indeholder krav om, at køer kommer på græs om sommeren. Når både

Tyskland og Nederlandene scorer relativt lave Benchmarkværdier på trods af relativt store andele græsmælk, skyldes det at Benchmarkværdierne for lovgivningen i begge lande er relativt lav og at den ekstra Benchmarkværdi for græsmælk er noget lavere end for økologi.

I Tyskland blev der i 2022 indført en fire-trins velfærdsmærkning ('Haltung-form') på mejeriprodukter. Denne blev i 2024 udvidet til en fem-trins mærkningsordning (hvor højeste niveau blev delt op i friland og økologi).

I forhold til formål 2) viste litteraturgennemgangen, at integrering af dyrevelfærd i bæredygtighedsanalyser kan angribes på mange forskellige måder. Udover at foretage en kortlægning af eksisterende markedsbaserede initiativer såsom brancheinitiativer og mærkningsordninger, som dette projekt fokuserer på, så er der eksempelvis en type af studier, der fokuserer på igangværende initiativer (politiske eller interesseorganisatoriske), ligesom der er en type af studier, der videnskabeligt analyserer, hvordan dyrevelfærd kan eller bør integreres i bæredygtighedsmål.

En af de grundlæggende udfordringer for at analysere, hvordan dyrevelfærd er/kan/bør være en del af bæredygtighedsbegrebet, er, at dyrevelfærd ikke oprindeligt syntes at være indtænkt som et bæredygtighedsmål, men i stigende grad alligevel ses om en integreret del af bæredygtig fødevarerproduktion og forbrug. Eksempelvis da FN i 2015 formulerede i alt 17 bæredygtighedsmål indenfor de tre bæredygtighedsaspekter (miljø, økonomi og social), var dyrevelfærd ikke nævnt særskilt, men det er siden blevet foreslået, hvordan det kan tolkes ind i de forskellige delmål (Keeling et al. 2019; Keeling et al. 2025) ligesom det også er blevet analyseret, hvordan fokus på et bæredygtighedsmål kan være i konflikt med andre bæredygtighedsmål (Nilsson et al. 2016). 'Farm to fork' initiativet fra 2020, som er en del af den europæiske grønne pagt (European Green Deal) handler om fødevarerens rolle i en omstilling af Europa til at klimaneutralt kontinent i 2050. Som baggrund for 'Farm to fork' skrives: 'There is an urgent need to reduce dependency on pesticides and antimicrobials, reduce excess fertilisation, increase organic farming, improve animal welfare, and reverse biodiversity loss.' Det er værd at bemærke, at dyrevelfærd her nævnes som selvstændigt område i en bæredygtig omstilling. Det skal dog også bemærkes, at der ikke i de senere år synes at være sket nævneværdigt på dyrevelfærdsområdet på EU niveau.

En anden grundlæggende udfordring, ift. at analysere hvordan dyrevelfærd er/kan/bør være en del af bæredygtighedsbegrebet, er, at der stadig

arbejdes på at finde gode indikatorer – og passende måder at kombinere (eller vægte) dem på. Vi fokuserer på dyrevelfærdsindikatorer, men den samme udfordring synes at være til stede for klima, biodiversitet og en række andre bæredygtighedsdimensioner.

Meget sigende, og som et tegn på at man ikke er i mål med en fælles ramme for at måle og vurdere bæredygtighed, har EU-Kommissionen, som led i EU's plan for grøn udvikling, fremlagt forskellige planer og forslag til, hvordan bæredygtighedsrapportering kan blive EU krav. Eksempelvis er der iværksat lovgivningsmæssige initiativer, såsom Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), European Sustainability Reporting Standards (ESRS), EU-Taksonomien og Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). Hensigten er at indføre dokumentationskrav for en række bæredygtighedsindikatorer foreløbig til alle børsnoterede virksomheder.

Det har fra starten af arbejdet med Benchmark metoden netop været formålet at udvikle en metode til måling af dyrevelfærd på en gennemsigtig og generaliserbar måde, som tillader sammenligning mellem dyregrupper og landespecifikke initiativer. Sammenlignet med de fundne eksempler på at fastlægge egnede dyrevelfærdsindikatorer i LCA analyser, synes Benchmark metoden stadig at være relevant ift. at kunne indgå i en LCA. I nærværende projekt er der udarbejdet et udkast til et internt notat (Christensen, 2026), som gennemgår flere studier af forskellige metoder til integrering af dyrevelfærd i LCA analyser, ligesom der findes en foreløbig oversigt over initiativer i de fem lande, der indgår i Benchmark analyserne, hvor dyrevelfærd kobles med andre bæredygtighedsparametre.

Som eksempel på brancheinitiativer i Danmark kan nævnes, at svinebranchen via Danish Produktstandard kræver, at alt importeret soja til foder skal være ansvarligt produceret fra 2025. Herudover er Klimavejen i Danish Crown fra 2019 og FarmAhead i Arla fra 2020 gode eksempler på, at branchen giver økonomiske incitamenter via afregningen til at dokumentere (for DC's vedkommende) og optimere (for Arla's vedkommende) en række bæredygtighedsparametre. I Danmark er der stort set kun økologisk produktion som eksempel på en forbrugerrettet mærkningsordning, der kobler dyrevelfærd med andre bæredygtighedskrav.

I eksempelvis Nederlandene synes der at være et noget større fokus på bæredygtighedsmærkningsordninger. Her er det værd at nævne, at Monitor Duurzaam Voedsel er en årlig rapport, der siden 2014 rapporterer

salget af bæredygtige fødevarer udgivet af Wageningen Economic Research, seneste rapport er Logatcheva & Herceglíć (2025). I pågældende rapport angives, at i 2024 udgjorde udgifterne til fødevarer med et bæredygtighedsmærke i alt 21 % af de samlede fødevareudgifter. For varer solgt i supermarkeder og food service estimerer de, at 46% af kødprodukter sælges med en eller anden form for bæredygtighedsmærke, 20% af mejeriprodukter og 64% af de solgte æg. Det er ligeledes værd at nævne, at mælk for nyligt har fået mulighed for at blive certificeret til at bruge det nederlandske mærke 'On the Way to Planet Proof', hvilket ellers mest har omfattet grøntsager med fokus på bæredygtig produktion.

Det er dog ikke kun positivt, at andre bæredygtighedsdimensioner får mere fokus på markedet. Interview med nederlandske kontakter viste eksempelvis, at græsmælk (hvoraf noget er certificeret som Weidemelk) er under pres, og der synes at være en generel tendens til, at der er mere fokus på at mindske CO₂ udledninger end på at øge dyrevelfærd.

Det er ligeledes værd at nævne en nyligt udgivet dansk rapport fra Aarhus Universitet (Jensen et al. 2025), som netop havde fokus på at undersøge principper for, hvordan dyrevelfærd kan inddrages i livscyklusanalyser, der har til formål at sammenligne den overordnede bæredygtighed inkl. dyrevelfærd mellem produktionssystemer indenfor de enkelte dyreart. Der foreslås i rapporten et nyt koncept for, hvordan man kan inkludere dyrevelfærd i bæredygtighedsvurderinger, som indeholder velfærdsindikatorer for både positiv og negativ velfærd, hvor tidsperioden for hhv. positive og negative oplevelser inddrages. Disse indikatorer foreslås baseret på de ressourcer, dyrene har til rådighed, og indikatorerne skal vægtes af eksperter og summeres.

Dette lyder som om, Benchmark metoden kunne have været en inspirationskilde til dette arbejde, hvilket dog ikke er tilfældet, da metoden ikke er nævnt i pågældende rapport. De typer af indikatorer, der foreslås i rapporten, synes at være en anden type indikatorer, end dem der er anvendt i nærværende Benchmark metode, men herudover synes fremgangsmåden at være meget i tråd med Benchmark metoden.

Der er således en del initiativer undervejs på det overordnede politiske niveau – og samtidig er der markeds kræfter, som inddrager bæredygtighed i deres branding. Det fylder dog stadig kun lidt i butikker og i forbrugernes faktiske købsadfærd. Der er stor forskelle på, hvor aktive aktørerne i de forskellige lande har været, og vi har lavet en oversigt over de væsentligste

initiativer i de fem lande, der indgår i Benchmark analyserne. Samspillet mellem markedsdrevet dyrevelfærd og andre bæredygtighedsparametre kortlægning er præsenteret ved ViD konferencen i 2026.

7. Diskussion, konklusion og perspektivering (herunder forslag til opfølgende projekter):

Generelt i forhold til de fem lande, der indgår i Benchmark analyserne, ses samme stagnation eller tilbagegang. Eneste undtagelse er Nederlandene med hensyn til kyllinger, hvor der har været fremgang i den markedsdrevne dyrevelfærd, hvilket især skyldes, at det i Nederlandene lykkedes for supermarkederne, med opbakning/pres fra dyreværnsorganisationerne, at blive enige om, at alt ferskt kyllingekød, der sælges, er fra langsommere voksende kyllingeracer med forbedret dyrevelfærd.

I lyset af udviklingen i dyrevelfærds Benchmark, som for stort set alle lande, dyrearter og for både forbrug og produktion enten stagnerer eller ser ud til at falde, så har det været vigtigt at monitorere udviklingen i markedsdrevet dyrevelfærd. Særligt i lyset af, at der stadig blandt politikere synes at være en forkærlighed for frivillige virkemidler. Som eksempel på denne praksis kan nævnes den nuværende frivillige ordning, som erhvervet selv finansierer via Svineafgiftsfonden, om at få kompensation til at øge antal grise med hele haler fra en basis på 0,5 mio. grise i 2025 til 4 mio. grise i 2028.

Vi mener, at det også er vigtigt at bibeholde opdateringen i fremtiden, dels så udviklingen i markedsdrevet dyrevelfærd kan følges, og dels så dyrevelfærdsindikatorer (for)bliver synlige og får en mere ligeværdige rolle i fremtidige bæredygtighedsanalyser.

8. Populærvideenskabeligt dansk resumé (max 500 ord):

Projektet tjener et dobbelt formål: 1) at indsamle data vedrørende dyrevelfærdsinitiativer og deres andele i produktion og forbrug i fem lande i 2024 for fortsat at kunne følge udviklingen i dyrevelfærdsinitiativer; 2) en kortlægning af, i hvilken udstrækning dyrevelfærdsinitiativer kombineres med andre bæredygtighedsinitiativer.

En række forskere ved Københavns Universitet har siden 2018 udviklet og anvendt en metode til estimering af dyrevelfærd på nationalt niveau inden

for de tre vigtigste dyrearter i dansk husdyrproduktion, grise, slagtekyllinger og malkekvæg. Metoden gør det muligt at sammenligne den samlede effekt af forskellige velfærdsinitiativer i form af henholdsvis lovgivning og markedsdrevet dyrevelfærd. Metoden er løbende anvendt på fem europæiske lande, som foruden Danmark er Nederlandene, Sverige, Tyskland og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland. Disse er lande, som vi normalt sammenligner os med – i forhold til både lovgivning og udbredelsen af markedsdrevet dyrevelfærd.

For både gris, kylling og malkekvæg ses en bekymrende tilbagegang i den danske markedsdrevne dyrevelfærd i 2024 sammenlignet med årene før. For **gris** udgør andelen af velfærdsgrise en meget lille del af den samlede produktion (2,7% af grise produceret i Danmark og 1,3% hvis også eksporterede smågrise inddrages i udregning af andelen af velfærdsgrise i 2024). Fra 2021 til 2024 er andelen af grisekød, der er Danmark sælges med et dyrevelfærdsmærke faldet fra 15% til 10%.

For **kyllinger** faldt produktion af velfærdskyllinger fra 37% i 2023 til 31% af produktionen i 2024. Langt hovedparten af velfærdskyllinger er produceret med forbedrede indendørs forhold. For **malkekvæg**, var der et fald andelen af produktion af mælk og mejeriprodukter fra produktion med velfærd, der ligger ud over lovgivningen, fra 25,5% i 2023 til 17,9% i 2024.

Generelt i forhold til de fem lande der indgår i Benchmark analyserne ses samme stagnation eller tilbagegang. Eneste undtagelse er Nederlandene hos kyllinger, hvor der har været fremgang i den markedsdrevne dyrevelfærd hos kyllinger, hvilket især skyldes at det i Nederlandene lykkedes for supermarkederne, med opbakning/pres fra dyreværnsorganisationerne, at blive enige om, at alt ferskt kyllingekød, der sælges, er fra langsommere voksende kyllingeracer med forbedret dyrevelfærd.

På det danske marked er der fundet nogle eksempler på markedsbaserede initiativer til at øge produktion og forbrug af mere bæredygtige produkter. Klimavejen i Danish Crown og FarmAhead i Arla er gode eksempler på, at branchen giver økonomiske incitamer via afregningen til at dokumentere (for DC's vedkommende) og optimere (for Arla's vedkommende) en række bæredygtighedsparametre. I Danmark fandt vi til gengæld stort set kun økologiske produkter, som eksempel på en mærkningsordning, som forbrugerne ser, som kobler dyrevelfærd med andre bæredygtighedskrav.

I Nederlandene synes der at være et noget større fokus på bæredygtighedsmærkningsordninger. Eksempelvis udgives en årlig rapport (Monitor Duurzaam Voedsel) som rapporterer salget af bæredygtige fødevarer. I rapporten angives, at i 2024 udgjorde udgifterne til fødevarer med et bæredygtighedsmærke i alt 21 % af de samlede fødevareudgifter fordelt på at 46% af kødprodukter sælges med en eller anden form for bæredygtighedsmærke, 20% af mejeriprodukter og 64% af æggene. Samtidig tyder udviklingen på at kan være mere fokus på klima end dyrevelfærd i bæredygtighedsmærkningsordningerne.

9. Populærvidenskabeligt engelsk resumé (max 500 ord):

The project serves a dual purpose: 1) to collect data on animal welfare initiatives and their effect on achieved welfare in production and consumption of animal products in five countries by 2024; 2) a mapping of the extent to which animal welfare initiatives are combined with other sustainability initiatives.

Since 2018, a number of researchers at the University of Copenhagen have developed and used a method for estimating animal welfare at the national level within the three most important animal species in Danish livestock production, pigs, broilers and dairy cattle. The method makes it possible to compare the overall effect of different welfare initiatives in the form of legislation and market-driven animal welfare, respectively. The method has been continuously applied to five European countries, which, in addition to Denmark, are the Netherlands, Sweden, Germany and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland. These are countries that we usually compare ourselves with – in terms of both legislation and the spread of market-driven animal welfare.

For pigs, chickens and dairy cattle, there is a worrying decline in Danish market-driven animal welfare in 2024 compared to previous years. For pigs, the share of welfare pigs constitutes a very small part of the total production (2.7% of pigs produced in Denmark and 1.3% if exported piglets are also included in the calculation of the share of welfare pigs in 2024). From 2021 to 2024, the share of pork sold with an animal welfare label in Denmark has fallen from 15% to 10%.

For chicken, the production of welfare products fell from 37% in 2023 to 31% of production in 2024. The vast majority of welfare chickens are

produced with improved indoor conditions. For dairy cattle, there was a decrease in the share of milk and dairy products from production with welfare that goes beyond the legally defined minimum, from 25.5% in 2023 to 17.9% in 2024.

In general, in relation to the five countries included in the Benchmark analyses, the same stagnation or decline is seen. The only exception is the Netherlands with chicken meat, where there has been an increase in market-driven animal welfare. This is mainly because in the Netherlands, the supermarkets, with the support/pressure of animal welfare organizations, managed to agree that all fresh chicken meat sold should come from slower growing chicken breeds with improved animal welfare.

On the Danish market, some market-based initiatives have been found to increase the production and consumption of more sustainable products. For example, the Climate Road in Danish Crown and FarmAhead in Arla are good examples of the industry providing monetary incentives to document (in the case of DC) and optimise (in the case of Arla) a number of sustainability parameters. In Denmark, on the other hand, we found almost only organic products, as an example of a labelling scheme that consumers see that links animal welfare with other sustainability requirements.

In the Netherlands, there seems to be a somewhat greater focus on sustainability labelling schemes. For example, an annual report (Monitor Duurzaam Voedsel) is published that reports the sale of sustainable food. The report states that in 2024, the cost of food with a sustainability label accounted for a total of 21% of total food costs, with 46% of meat products sold with some form of sustainability label, 20% of dairy products and 64% of eggs. The development in labeling schemes indicates that there may be more focus on climate than animal welfare in the sustainability labelling schemes.

10. Redegørelse for hvordan projektet og projektets resultater har været eller forventes offentliggjort, herunder oplæg på konferencer, videnskabelige publikationer, populærvidenskabelige publikationer, opslag på sociale medier (fra personlig profil eller Fødevarestyrelsens profil) eller presseaktiviteter (aktiviteter med ViD som afsender skal koordineres af ViDs sekretariat):

Projektets resultater er præsenteret ved en lang række arrangementer som er listet nedenfor. Der er indsendt et kongres-abstract, som vil danne grundlag for en artikel i et internationalt tidsskrift. Og der er udarbejdet et arbejdsrapport og en kronik:

Sandøe P, Hansen HO, Nielsen SS, Baxter E, Bokkers E, Czycholl I, Enemark PS, Forkman B, Haskell M, Hedman FL, de Olde E, Palmer C, Vogeler C, Christensen C (2026). The Benchmark Method – a way to make aggregated animal welfare comparisons across production systems, between countries and over time. Abstract indsendt til UFAW konferencen i London, juni 2026.

Sandøe P, Christensen T, Denver S, Lund TB & Olsen JV (2025). Sustainable animal production—how to strike a balance between animal welfare and other competing concerns. Keynote lecture AIDA 3. juni 2025. Zaragoza, Spain

Grisekød fra øko- og frilandsproducenter: Er forbrugerne villige til at betale for det? v/lektor Tove Christensen, Københavns Universitet. Temadag for udendørs griseproduktion arrangeret af Svinerådgivningen SAGRO, Billund 3. marts 2026.

Sandøe S, Christensen T, Denver S & Lund TB (2025). Public attitudes, consumers' willingness to pay, and the role of markets – is it possible to make ends meet? Præsentation ved CHP pig seminar, 29. Januar 2025, Københavns Universitet.

Christensen T (2025). Prisen på grisen. Indlæg på seminaret 'Husdyrets pris – et seminar i anledning af Peter Sandøes 70 års fødselsdag'. Københavns Universitet, 7. marts 2025.

Sandøe P, Christensen T, Lund TB, Palmer C & Proschowsky HF (2025). How much do people really care about animal welfare? Præsentation af Peter Sandøe ved 'Animal Welfare Seminar 2025 - 'Animal ethics and animal welfare - values informing outcomes' organiseret af RSPCA Australia. <https://www.youtube.com/watch?v=jlQDmOQKBco>

Sandøe P, Christensen T, Hansen HO, Nielsen SS & Palmer C (2025). Pig welfare at a time of crisis and uncertainty. Præsentation ved NordCAW conference, 18. November, Aarhus Universitet.

Sandøe P, Christensen T, Denver S & Olsen JV (2025). Dyrevelfærd i sammenhæng med andre aspekter af bæredygtighed – en forbrugervinkel.

Præsentation ViD konference 'Er dyrevelfærd bæredygtigt?', Aarhus Universitet, 19. November 2025.

Sandøe P. (2025). Hvordan står det til med dyrevelfærden i dansk griseproduktion? / Hvordan står det til med dyrevelfærden i dansk grise- og malkekvægsproduktion?, foredrag for landmænd på inspirations møder afholdt af LVK, Østervrå, Nykøbing Falster og Idom, november 2025.

Sandøe P, Christensen T & Hansen HO (2025). Oplevelsen af en usikker verden hos forbrugerne trækker tæppet væk under markedsdrevne initiativer. Kronik i Weekendavisen den 8. december 2025. <https://dyre-etik.ku.dk/debatindlaeg/2025/behov-for-nytaenkning/>

Christensen T (2025). Benchmark metoden anvendt i undervisning af Animal Science studerende i kurset 'Animals and Sustainability' hvor metoden er præsenteret og diskuteret. September 2025.

Christensen T, Hansen HO & Sandøe S (2026). Dyrevelfærds- og bæredygtighedsmærkning i eksisterende mærkningsordninger i fem lande. Udkast til internt notat i ViD projektet 'Benchmark for dyrevelfærd hos grise, malkekvæg og slagtekyllinger – opdatering for 2024 samt kortlægning af, hvordan dyrevelfærdsinitiativer kombineres med andre bæredygtighedsinitiativer'. Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Februar 2026.